

ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI BARTOLOMEJ

ROČNÍK XXXII.

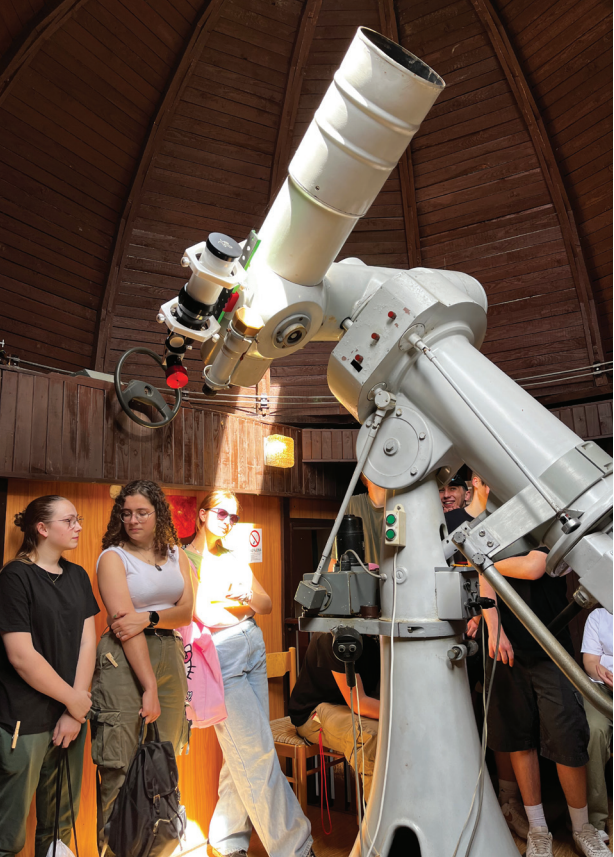
ČÍSLO 5

MÁJ 2024

Uprostred bratov

Birmovanci v Badíne - Výlet miništrantov - Nepalské hody - Sviatok skautov
Najbližší pri oltári - Dobrý pastieri - Prázdny hrob - Milostivý obraz

Duchovná obnova birmovancov v Badíne - 12. - 14. apríla 2024

Umenie počúvať

Pri téme „Uprostred bratov“ som si uvedomil, ako v posledných rokoch nastal do slova veľký boom s témou „umenie počúvať“ či „aktívne počúvanie“. Na internete nájdeme rôzne odporúčania či cvičenia s touto problematikou. Uvedené úsilie je dôsledkom neschopnosti správne počúvať ako chýbajúceho aspektu našich vzťahov.

Pýtate sa ma, čo to má spoločné s touto témou? Problematika aktívneho počúvania je dôležitá aj v dnešnej dobe či na úrovni všeobecnej cirkvi, diecézy, farnosti, alebo kresťanských spoločenstiev. Vo všetkých týchto zložkách je dôležité ovládať toto umenie.

Reagoval na to aj pápež František, keď sa začal zaoberať témou synodality v Cirkvi. Okrem iného povedal aj tieto slová: „Hierarchická jednota spoločenstva sa v skutočnosti rúca, keď je infikovaná akoukoľvek formou moci či osobného sebauspokojenia; ale naopak sa posilňuje a rastie, keď ju objímame v duchu úplného sebaodovzdania a služby Božiemu ľudu.“ A ako formu tohto procesu nastoľuje schopnosť učiť sa dynamike vzájomného počúvania prebiehajúceho na všetkých úrovniach Cirkvi a zahrňajúceho celý Boží ľud. Kardinál, vikár a pomocní biskupi sa musia navzájom počúvať, kňazi sa musia počúvať, rehoľníci sa musia počúvať, laici sa musia počúvať.

Akou formou to máme uskutočňovať? Pápež František to priblížil vo svojom príhovore talianskym biskupom 20. mája 2019 pri stretnutí konferencie biskupov tejto krajiny, kde ich vyzval: „Kňazi veľmi potrebujú nachádzať vo svojom biskupovi osobu staršieho brata a otca, ktorý ich povzbudzuje v ťažkých obdobiach, stimuluje ich k duchovnému a ľudskému rastu, potešuje ich pri neúspechoch; napráva ich s láskou, keď pochybia; utešuje ich, keď sa cítia osamelí; pozdvihuje ich, keď padnú. Toto si vyžaduje predovšetkým blízkosť našim kňazom, ktorí potrebujú nachádzať u biskupa otvorené dvere i jeho srdce. Žiada si to byť biskupom-otcom, biskupom-bratom!“

Práve takéto má byť aj vnímanie kňaza vo farnosti, rodiča v rodine, súrodencov medzi sebou, kolegu v zamestnaní, priateľa v kamarátskom vzťahu. Výstižne to formuloval páter Porubčan, keď napísal v komentári k Prvému listu Timotejovi tieto slová: „Ide vždy o to, aby sme sa vedeli správať k starým mužom ako k svojmu otcovi, k starým ženám ako k svojej matke, k mladým mužom ako k svojim bratom, k mladým ženám vždy s čistou myslou ako k sestram.“

A tak bratia a sestry, ktorí čítate tieto riadky, vykročme k tomuto procesu v dnešnej cirkvi! Ako a kde sa to však máme učiť? Môže nám to ukázať svedectvo poľského biskupa Piotra Liberu, ktorý v rozhovore pre poľskú katolícku spravodajskú agentúru KAI povedal: „Spomínam si na bratské stretnutie s pápežom Františkom počas návštevy ad limina. Pápež k nám nehovoril z pozície ex cathedra, teda autoritatívne, ale prisadol si na rozhovor s nami a predovšetkým počúval. Mal som vtedy možnosť zostať pár dní v Dome svätej Marty. Všimol som si, ako denne o siedmej večer František vchádzal do prázdnej kaplnky, sadol si pred svätostánok a zostával s eucharistickým Ježišom. Tu je podstata pápežskej služby - najprv počúvať Boha, potom počúvať ľudí, a tak viesť Petrovu loďku po rozbúrených vlnách sveta. To je smerovka pre našu službu - najprv počúvať a potom konať.“

Usilujme sa teda vykročiť touto cestou počúvania, ako nám to ukazuje pápež František. Nájsť si čas počúvať Ježiša, aby sme potom dokázali počúvať ľudí. Pomáhajme si touto formou prežívať bratské spoločenstvo aj v našej farnosti.

Jozef Repko

Veľká noc z iného uhla

Asi všetkých sa dotkla tragická udalosť, pri ktorej začiatkom apríla v Spišskej Kapitule zomreli tri dievčatá cestou na diecézne stretnutie mládeže so spišským biskupom, ocom Františkom Trstenským. A určite je nás veľa, ktorí sme svoje mladé roky prežili (alebo prežívame) podobne - a úplne si to vieme predstaviť...

Parkoviská, autobusy, batohy, spacáky, stovky či tisíce mladých ľudí a taká tá atmosféra, kedy najviac nezáleží na programe, ale na ľud'och a zážitku. „Mladá“ viera mladých ľudí potrebuje presne to. Zážitok Božej prítomnosti v spoločenstve rovesníkov a ich pastierov.

Kvalita života

Možno si veľa ľudí dáva otázku, akú si kladú hlavne neveriaci alebo vlažní veriaci v čase akejkoľvek tragédie: „Prečo Boh - ak je - dopustí niečo také?“ Odpoveď ponúka otec biskup František: „Ježiš neprišiel vysvetliť všetky naše tragédie, ale prišiel, aby ich vzal na seba v mene lásky.“

Možno si máme opäť uvedomiť, že kvalita a hodnota života nespočíva v jeho dĺžke. Smrť detí či mladých ľudí je viac bolestná, menej čakaná a menej bežná, ale je - ak veríme v to, čo vyznávame - „len“ prechodom zo života do Života.

Niektó povie, že tieto dievčatá mohli ešte urobiť toľko dobra a Boh ich predsa neuchránil pred tragickou smrťou v mladom veku. Ich život však smrťou nestratil nič zo svojej kvality či prínosu pre svet. Môžu sa stať patrónkami mladých na Slovensku, môžu byť pre nich konkrétnym spojením putujúcej Cirkvi s Cirkvou oslávenou, osobným predobrazom Cirkvi ako nevesty tancujúcej svojmu Kráľovi.

Nedeľa bez konca

Možno otázka, prečo Boh dopúšťa ťažké veci v životoch dobrých ľudí, nie je až taká podstatná. Možno sa nemáme pýtať, prečo odišli (alebo prečo odišli teraz či takto), keď vieme, ku Komu odišli. Viac sa spoľahnúť na Božiu všemohúcnosť a milo-

srdenstvo - že Boh súčasne plakal s rodinami a priateľmi dievčat - a zároveň ich vítal vo svojej sláve, v realite, ktorú ani Biblia nedokáže popísať, lebo „ani oko nevidelo, ani ucho nepočulo, ani do ľudského srdca nevstúpilo, čo Boh pripravil tým, ktorí ho milujú“ (1Kor 2,9).

Aj tak jediné, čo na konci ostane, je láska, ktorá je trvalým mostom medzi nebom a zemou, Bohom a človekom i ľud'mi medzi sebou. Katka, Lucia a Sofia - podľa svedectiev tých, ktorí ich poznali - žili lásku v každodennom živote tak, ako sa naučili vo svojich rodinách, ale hlavne v Evanjeliu, ktoré je návodom na život, návodom na lásku a bránou tam, kde oslávená Cirkev zažíva radostnú Velkonočnú nedeľu bez konca.

Mária Kvetová

Obrázok: Saletíni Rozkvet

Birmovanci sa na duchovnej obnove „nadýchli života“

Podobne ako aj minulý rok, aj tento rok v dňoch 12. - 14. apríla sme mali možnosť zúčastniť sa druhej duchovnej obnovy pre birmovancov. Konala sa v bývalom kňazskom seminári v Badíne a niesla sa pod názvom Dych života.

Hneď po príchode sme si zložili veci a začali sme sv. omšou v kaplnke Sedembolestnej Panny Márie. Počas nej nás hudobne sprevádzali manželia Belovičovci.

Po sv. omši nás čakala chutná večera. Potom mal pán kaplán Pavol Škovránek prvý blok, kde vysvetlil, aké je dôležité rozhodnúť sa správne medzi zlým a dobrým duchom. Porozprával nám o zlom duchovi a povedal nám tiež svedectvo, ako diabol pokúša v živote jeho. Večer sme si pozreli film Encanto a po ňom sme mali večernú modlitbu.

Ďalší deň sme začali budičkou, ktorý bol o čosi neskôr ako počas minulej obnovy. Po raňajkách sme sa stretli v spoločenskej miestnosti, kde si animátori rozdelili birmovancov na skupinky. Každá z nich si našla miesto na rannú modlitbu.

Potom mal pán kaplán ďalší blok, kde nám povedal, ako rozlišovať zlého ducha od dobrého. Hovoril nám aj o tom, že každý z nás má nejakú superschopnosť. Mali sme si premyslieť a povedať tú svoju. Následne sme birmovancov opäť rozdelili na skupinky a zahrali sme si hru na „zapojenie mozgu“. Po chvíľke voľna sme sa naobedovali a išli sme na autobus do Banskej Bystrice, kde čakalo birmovancov prekvapenie v podobe 45-minútového výstupu v lese na čerstvom vzduchu. Po vyšľapaní kopca sme sa dostali do hvezdárne, ktorou nás previedol milý pán. Cestou späť sme stretli bezdomovca, ktorému sme darovali jedlo a on nám za to zaspieval a porozprával o svojom živote.

Po návrate sme sa všetci schutli navečerali. Po chvíľke voľna, ktorú sme využili na spoveď, sme mali sv. omšu, ktorej súčasťou boli aj ľudia z PiarMusic. Hrali nám počas sv. omše a adorácie.

Následovala meditačná aktivita, ktorá bola duchovne silná nielen pre birmovancov, ale aj pre animátorov. Na papierik sme si

napísali naše najväčšie hriechy a pribíjali sme ich na veľký drevený kríž. Po náročnom dni sme si išli všetci oddýchnuť.

V nedeľu po rannej modlitbe a raňajkách sme mali posledný blok pod názvom „Sna-ha“, kde sme viedli rozhovor na tému, ako nám pomohol Duch Svätý a kedy sme zas, naopak, cítili, že nás pokúšal diabol. Potom sme mali poslednú sv. omšu v rámci duchovnej obnovy. Po nej sme sa pobalili a išli sme na autobus.

Duchovná obnova sa týmto síce skončila, ale určite sa neskončila naša cesta s Ježišom. Tá sa pre mnohých, práve naopak, začala. Ďakujeme každému, kto sa zúčastnil tohto víkendu. Ďakujeme birmovancom, pánovi kaplánovi a hlavne Pánu Bohu, že bol a stále je pri nás a pripravil podmienky, vďaka ktorým sa mohla duchovná obnova uskutočniť.

Text: Alžbeta Juricová, Foto: Lukáš Detko

Výlet miništrantov do kňazského seminára

V sobotu 20. apríla sme s miništrantami a pánom kaplánom Pavlom Škovránkom išli pozrieť seminaristov do Kňazského seminára sv. Gorazda. O pol deviatej sme vyrazili dvoma autami smerom do Nitry.

Pre nás bola hlavným bodom programu prehliadka seminára. Síce tam niektorí z nás boli už aj pred rokom, no viaceré miesta sme videli až teraz.

Seminár sa skladá z dvoch budov. V prvej seminaristi bývajú, modlia sa, atď.; v druhej sú učebné priestory a jedáleň. Medzi najdôležitejšie miesta patrí kaplnka a aula, ale videli sme aj posilňovňu, telocvičňu, kino-miestnosť, v ktorej Bohoslovci môžu pozerat' filmy, keď majú čas, a iné.

Po prehliadke sme sa išli naobedovať do reštaurácie, kde si každý našiel, na čo mal chuť. Potom sme sa pomaly presunuli do áut, aby sme stihli prísť načas do Prievdize.

Text: Lukáš Detko, Foto: Pavol Škovránek

Nedeľa Dobrého Pastiera bola o blízkosti

Necpalské hody, ktoré sa tento rok slávil v nedeľu 21. apríla, boli aj napriek chladnému počasiu o blízkosti. A to nielen v slovách, ale tiež v činoch.

Slávnostný deň sa začal hodovou sv. omšou, ktorú o 11:00 slúžil pán kaplán Pavol Škovránek. Predchádzala jej procesia od kríža „pri Rajčuli“. Viacerí Necpaliania sa nenechali odradiť ani nízkymi teplotami, ani studeným vetrom, a prišli na ňu oblečení v krojoch. Po zaspievaní piesne „Kopala studienku“ sa v sprievode dychovky hrajúcej mariánskej piesne presunuli k samotnej kaplnke.

Pán kaplán vo svojej kázni načrtnol obraz klasického pastiera i Dobrého Pastiera - Ježiša. Potom však svoj prehľad premostil na kňaza ako pastiera jemu zverenej farnosti a položil všetkým otázku: „Ako sa vy pozeráte na svojho pastiera?“ Uviedol niekoľko pravdivých a miestami aj úsmevných príkladov, čo všetko dokážu ľudia na svojich kňazoch „kritizovať“, pretože „nech kňaz robí čokoľvek, vždy

sa nájdu ľudia, ktorí na ňom vidia a budú vidieť len chyby“. On však zdôraznil to, čo je na obraze kňaza ako dobrého pastiera najdôležitejšie. Je to blízkosť. „Nech je dobrý pastier akýkoľvek, hlavné je to, že je blízko. A blízko je preto, aby jemu zverené stádo viedol a chránil.“

Po sv. omši sa obyvatelia Necpál a ich hostia rozišli do svojich domovov na slávnostný obed. Popoludní ich ešte čakala zábava pod holým nebom s hudobnou skupinou Polianočka, vystúpenie tanečnej skupiny Vitality Kids a predstavenie Jožko Púčik a jeho kariéra v Kultúrnom dome v podaní Divadla Z dvora. Vzájomná blízkosť obyvateľov tejto mestskej časti sa prejavila i počas týchto podujatí v početných rozhovoroch či v príjemne strávenom spoločnom čase.

Petra Humajová

Učenie pápeža Františka o modlitbe I.

V Roku modlitby 2024 sme pozvaní pripraviť sa na Jubileum 2025, ktoré bude sprevádzané učením Svätého Otca o modlitbe. Pápež František pripomína, že modlitba je intímny dialógom so Stvoriteľom, ktorý sa začína od ľudského srdca a dosahuje milosrdné „Srdce Boha“, ktorý môže premeniť naše životy.

Pápež pri viacerých príležitostiach vo svojich katechézach naznačil, že modlitba je spôsob, ako sa dostať do kontaktu s našou najhlbšou Pravdou, v ktorej je prítomné Božie svetlo, ako učil svätý Augustín. Pápež František povzbudzuje ľudí, aby vytrvali v modlitbe, a zdôrazňuje, ako neustála modlitba premieňa nielen človeka, ale aj širšie spoločenstvo, a to aj tam, kde sa zdá, že zlo má navrch.

Život s modlitbou

Ako povedal pápež František na Generálnej audiencii 9. júna 2021, modlitba by mala byť pre kresťana duchovným „dychom života“, ktorý nikdy neprestáva, „ani keď spíme“, a bez ktorej by tento životne dôležitý úkon, ktorý nás uvádza do vzťahu s Otcom, chýbal.

Život modlitby nie je alternatívou k práci ani k tomu, na čo sme povolani počas dňa, ale sprevádza každú činnosť v živote dokonca aj vo chvíľach, keď to nie je zreteľné. Zapaľuje lampu, ktorá osvetľuje tvár Krista prítomného v našich bratoch a sestrách, tak ako učí Katechizmus, keď hovorí, že modlitba je „živý vzťah Božích detí s ich Otcom, ktorý je nado všetko dobrý, s jeho Synom Ježišom Kristom a s Duchom Svätým“ (KKC 2565).

V tomto dialógu veriaci človek nielen hovorí s Bohom, ale sa aj učí počúvať ho a nachádzať odpovede a jeho vedenie vo svetle jeho tichej prítomnosti. Modlitba sa tak stáva mostom medzi nebom a zemou, miestom stretnutia, kde sa srdce človeka a srdce Boha prelínajú v nepretržitom dialógu lásky.

Získanie milosrdenstva

Pápež František nás povzbudzuje, aby

sme si našli chvíle na modlitbu v akýchkoľvek okolnostiach, či už v radoostiach, alebo v ťažkostiach života. V modlitbe objavujeme, ako veľmi nás Boh miluje, a toto zistenie nám dáva nádej a odvahu žiť každý deň, aby problémy, ktorým čelíme, už neboli prekážkou nášho šťastia, ale pozvaním od Boha a príležitosťou na naše stretnutie s ním. (Anjel Pána, 9. januára 2022)

Svätý Otec zdôrazňuje, že v modlitbe sa Božie milosrdenstvo prejavuje hlbokým a osobným spôsobom, pretože v nej objavujeme, že v hĺbke duše je každá ľudská potreba neustálou pripomienkou Otcovho milosrdenstva. Milosrdenstvo možno v skutočnosti získať len pokornou modlitbou. Čisté srdce je potrebné na to, aby modlitba bola živá a aby sme Bohu ukázali, čo potrebujeme, tak ako to urobil mýtnik v chráme.

„Modlitba nie je čarovný prútik!“ hovorí pápež. Nie je to rigidná formuľka, ktorá, keď je správne opakovaná, nám dáva požadovaný výsledok ako v biznise. „V modlitbe je to práve Boh, kto musí obrátiť nás, nie my, ktorí musíme obrátiť Boha.“ (Generálna audiencia, 26. mája 2021) Ponúknutý musí byť náš vlastný život, dokonca aj naša vlastná bieda! Iba takýmto spôsobom môžeme zažiť „ten súcit Boha, ktorý ako Otec prichádza na stretnutie so svojimi deťmi, plný milosrdnej lásky“ (Generálna audiencia, 25. mája 2016).

Podľa Teach us to pray, Living the Year of Prayer in Preparation for Jubilee 2025 pripravila Martina L.

Christos voskrese!

Ešte stále sme v období, keď sa my, gréckokatolíci, zdravíme tým najkrajším pozdravom: „Kristus vstal z mŕtvych!“ A tak som si aj ja dovolil začať gréckokatolícku rubriku týmto zvolaním v cirkevno-slovenskej verzii. Počas našej liturgie ho v tomto období môžete počas liturgie počuť možno aj tridsaťkrát.

A čo myslíte, prečo to toľkokrát opakujeme? Stále dookola spievame tropár sviatku: „*Kristus slávne vstal z mŕtvych, smrťou smrť premohol, a tým, čo sú v hrobch, život daroval.*“

Opakované toľkokrát

Ja to vysvetľujem - s takou nediplomatickou mne vlastnou -, že je to tak aj kvôli tomu, aby i nám, ktorí sme tak trochu „spomalení a jednoduchší v rozmyšľaní“ (väčšinou na to používam expresívnejší jednoslovný výraz), konečne doplo, že toto je tá najradostnejšia správa v celých dejinách ľudstva, ale hlavne nášho osobného života.

Keď nado mnou smrť už nepanuje, keď „*Pán je moje svetlo a moja spása, koho sa mám báť? Pán je ochranca môjho života, pred kým sa mám strachovať?*“ (Ž 27,1), tak potom „*Prečo mám chodiť smutný?*“ (Ž 42,10). Lebo veď uznajme - niekedy tú radosť zo vzkriesenia nežijeme, a to je škoda... Ako hovorím, asi nám to stále nedošlo, a preto to potrebujeme počúvať a spievať stále dookola.

Týmto úvodom o neustálom opakovaní toho najdôležitejšieho sa vrátíme k eucharistickej liturgii, ktorej sme sa naposledy venovali vo februárovom čísle Bartolomeja. V rámci liturgie sme práve pri bozku vzájomného pokoja a pri vyznaní viery.

Vyznanie viery

My, gréckokatolíci, vo východnom obrade stále bez výnimky používame - recitujeme - plné vyznanie viery, ktoré bolo prijaté na snemoch v Nicei (v r. 325) a doplnené v Konštantínopole (v r. 381), nazývané aj Nicejsko-caríhradské alebo Nicejsko-konštantínopolské vyznanie viery. Nerobíme rozdiel,

či je to sviatočný deň, alebo bežný a počas liturgií recitujeme stále plnú dlhú verziu.

Prečo? Zdôvodním to rovnakým spôsobom, ako som použil pri speve „Kristus slávne vstal z mŕtvych“. Aby sa pravdy viery neustálym opakovaním vryli do našej pamäti a našich srdc. Pri žiadnom slávení Eucharistie nemôže chýbať vyznanie viery, lebo len pravá viera v Boha človeka otvára pravému Bohu.

Vočelovičšasja - očlovečil sa

Ďalším dôvodom plného vyznania viery je tiež to, že Východ trpel viac ako Západ kristologickými bludmi, ktorých pôvodom bolo buď neprijatie toho, že Boh sa mohol stať človekom, bez toho, aby stratil niečo zo svojej božskej podstaty a zároveň neubral nič z plnosti človečenstva, alebo z nepochopenia jednoty Syna s Otcom v ich podstate (gr. usia).

A tak neustále opakujeme, že veríme ... v jednorodného Syna zrodeného z Otca pred všetkými vekmi, lebo „*Na počiatku bolo Slovo a Slovo bolo u Boha a to Slovo bolo Boh*“ (Jn 1,1). A teda je to Svetlo zo Svetla, pravý Boh z Boha pravého, tej istej podstaty ako Otec, splodený no nie stvorený, a skrze neho bolo všetko stvorené. Lebo „*všetko povstalo skrze neho a bez neho nepovstalo nič z toho, čo povstalo*“ (Jn 1,3).

Teda On nemohol byť súčasťou stvorenia. Vzal si telo z Márie Panny - „*Slovo sa telom stalo a prebývalo medzi nami*“ - neusídlil sa v nejakom už existujúcom tele, ale Slovo - božská osoba Syna - sa stalo človekom. V cirkevno-slovenskej liturgii je použité krásne slovo: „vočelovičšasja“ - „očlovečil sa“. Slovo sa „očlovečilo“, aby mohlo prebývať medzi ľuďmi ako medzi svojimi bratmi - uprostred bratov.

Zjednocujeme sa s takým Kristom, v akého veríme. A tak ak ho okradneme o jeho božstvo, sami seba okradáme o náš cieľ - zjednotenie sa s Bohom (gr. theosis). Ak ho oberieme o jeho plné človečenstvo, sami seba oberáme o nástroj našej spásy. Pozor na sekty, ktoré práve v tomto učení hlásajú a prekrúcajú slová začiatku Jánovho evanjelia a múdrosti tradície svätých cirkevných snemov.

Jozef Durkot, gréckokatolícky kňaz
Foto: Mária Melicherčíková

Prievidzskí skauti oslávili sviatok svojho patróna svätého Juraja

Desiatky prítomných v skautských rovnošatách, ale aj to, že celebrant svätej omše mal na červenom ornáte skautskú šatku, naznačovali, že svätá omša v stredu 24. apríla 2024 v piaristickom kostole bude trochu iná ako vo všedné dni. Skautky a skauti sa na nej už tradične zišli osláviť sviatok svojho patróna, svätého Juraja.

Svätú omšu slúžil pán kaplán Pavol Škovránek, ktorému sa skautské hnutie zapáčilo natoľko, že sa sám stal skautom. Skautskú rodinu povzbudzoval príkladom svätého Juraja, neúnavného bojovníka. Do liturgie sa skauti zapojili aj spevom a hrou na gitaru. K oslave už tradične patrí napríklad pieseň Na svoju česť ti sľubujem, ktorá pripomína záväzok skautského sľubu. Skauti sa ním dobrovoľne zaväzujú, že sa vynasnažia zo všetkých síl plniť si povinnosti voči Bohu a svojej vlasti, pomáhať v každom čase svojim blízkym a dodržiavať skautský zákon.

Svätý Juraj je patrónom nielen skautov ale aj kováčov, sedliakov, roľníkov, pocestných a vojakov. V minulosti ho uctievali aj kresťanskí rytieri. Ako svojho patróna si ho vybrali aj viaceré krajiny a mestá. O jeho živote však vieme s istotou veľmi málo, pretože zachované životopisy sa skladajú z legend bez historickej hodnoty. Storočia po Jurajovej smrti sa stala veľmi populárnou napríklad legenda o jeho boji s drakom. Víťazný súboj s netvorom je obrazom toho, že hrdinsky a s odvahou sa dá postaviť aj veľkému zlu.

Text: Alojz Vlčko, Foto: Mária Melicherčíková

Seminaristi v Tanzánii nás prosia o pomoc

Otec Jaroslav Jaško v marci tohto roku absolvoval misijnú cestu do Nigérie, Tanzánie a Mozambiku. Navštívil tamojšie semináre, aby videl skutočnú realitu ich života. Cieľom bolo zmapovať situáciu kvôli pomoci ďalším kandidátom, ktorí sa hlásia v hojnom počte, no zatiaľ nie sú podmienky na prijatie všetkých.

Otec Jaroslav sa obracia na nás s prosbou o pomoc pri zakúpení ojazdeného minibusu a rozšírení farmy pre seminaristov v Tanzánii. Vyberáme z listu regionálneho predstaveného v Tanzánii:

„Drahí priatelia, dúfam, že tento list Vás nájde v dobrom zdraví. Som bývalý študent seminára De Paul. Pišem, aby som Vás poprosil o pomoc pri získaní mikrobusu pre našu inštitúciu.

De Paul Seminary Morogoro je katolícky misijný domov, ktorý privádza našich seminaristov k duchovnému otcovstvu v Kristovi. Chceme umožniť seminaristom plne sa zúčastňovať na akademických, náboženských a mimoškolských aktivitách na vysokej škole aj mimo nej. Tu je niekoľko dôvodov, prečo je získanie mikrobusu nevyhnutné:

Naši seminaristi sídlia mimo svojej vysokej školy, ktorá je vzdialená niekoľko kilometrov. V súčasnosti využívajú bicykle, čo je dosť náročné. Doprava minibusom s vyškoleným vodičom zvýši bezpečnosť seminaristov najmä v období dažďov a v noci. Seminaristi sa aktívne zúčastňujú na komunitnej a pastoračnej službe, navštevujú jednotlivé farnosti. Minibus

by umožnil prepraviť veľkú skupinu, čo je hospodárnejšie. Vlastný minibus zníži závislosť na externých dopravných službách. Bude možné napláňovať si prepravu podľa našich potrieb. Kapacita minibusu je 30 až 36 osôb. Jeho údržba je jednoduchšia, pretože náhradné diely sú ľahko dostupné. Minibus stojí 22 000 €. S touto sumou sme schopní tento second hand autobus získať priamo z Japonska. Ďakujem za pozornosť, ktorú venujete tejto záležitosti. Som presvedčený, že vaša podpora bude mať pozitívny vplyv na celú komunitu seminára De Paul. Nech vás všetkých žehná dobrý Pán.

S pozdravom

Otec Yuda Stephen Lyimo, CM“

Otec Jaško dodáva:

„Drahí misijní priatelia, modlíme sa a dúfame, že po tejto misijnej ceste, ktorú sme absolvovali v neľahkých podmienkach, nám Pán pomôže získať ďalších dobrodincov, ktorí by nám v tom dôležitom snažení ohľadom povolani v Afrike pomohli.

Možno by mohol niekto povedať, že aj Slovensko potrebuje pomoc. Áno, potrebuje pomoc, no aké možnosti máme my a aké možnosti majú títo mnohí chudáci, ľudia tu žijúci, je neporovnateľné.

Prosíme ďalej dobrého Pána Boha, na mocný príhovor svätého Jozefa, aby nám poslal dobrých ľudí, aby nám pomohli zakúpiť ten ojazdený minibus pre našich seminaristov v Tanzánii.

Pripájame číslo účtu, ktoré bolo zriadené na tento účel.

Fio banka, Hlavná 8, 040 01 Košice

IBAN účtu: SK 588330000002802848969

BIC kód: FIOZSKBAXXX

Seminaristi v Tanzánii

Projekt - kúpa ojazdeného autobusu pre seminaristov a pomoc pri rozšírení farmy pre seminaristov v Tanzánii.

A nech nás všetkých žehná Všemohúci Boh Otec i Syn i Duch Svätý. Amen.

V modlitbách s vami spojený váš brat v Kristu

P. Jaroslav Jaššo, CM“

Svoj milodar pre Tanzániu môžete vložiť aj do misijnej pokladničky pri soche svätej Terezky v mesiaci máj alebo v obálke odniesť do sakristie farského kostola.

Srdečne ďakujeme všetkým dobrodincom!

Elena Cagáňová, členka Klubu priateľov misii

Foto: Jaroslav Jasso

Studňa pre Mozambik

alebo Ako „piaristi“ zo Slovenska pomáhali stavať studňu

Hlavným poslaním rádu Rehole piaristov je integrálna výchova detí a mládeže, zvlášť chudobných. Pôsobí nielen na Slovensku a v Európe, ale aj v Ázii, Afrike a Amerike.

Tretí rok aj v súvislosti s realizáciou vízie piaristických škôl pod záštitou *Piaristickej nadácie* a nadačného fondu *Ad mundum* prebiehala pôstna zbierka v rámci realizácie mikroprojektu Partnerstva a solidarity. Jej cieľom bolo predstavenie a podpora misie piaristov v chudobnejších častiach sveta a rozvíjanie čnosti štedrosti a solidarity.

Hoci pre nás je úplne prirodzené mať zdroj pitnej vody vždy dostupný a nie je problém kúpiť si balenú pitnú vodu, pre obyvateľov Mozambiku je prístup k vode riadnou výzvou najmä vo vidieckych komunitách. Obyvatelia týchto oblastí často získavajú vodu z riek, rybníkov alebo nechránených studní, čo spôsobilo vysokú mieru ochorení zapríčinených nedostatočným prístupom k pitnej vode a malo negatívny vplyv na dochádzku do školy a zníženú mieru školskej úspešnosti. Keďže vzdialenosť medzi komunitou a miestami prístupu k vode je obrovská, zostáva táto úloha pre matky, mladé ženy a dievčatá, ktoré sú zodpovedné za donášku vody do domu.

Počas tohtoročnej pôstnej zbierky s názvom *Studňa pre Mozambik* prispejeme piaristickej komunite v Mozambiku v Minheuene, v diecéze Pemba, k vybudovaniu studne pre materskú škôlku sumou 6 000 €. Zbierka prebiehala v troch piaristických

školách (v Nitre, v Prievidzi a v Trenčíne) a troch piaristických kostoloch na Slovensku. Všetkým štedrým darcom ďakujeme!

Text: Anežka Kútiková

Foto: archív piaristickej školy v Prievidzi

Viac informácií o misii piaristov v Mozambiku nájdete na www.studnapremozambik.sk

Novinky z piaristickej školy

Plaketa Jána Amosa Komenského 2024
Dagmar Tragorová získala Plaketu Jána Amosa Komenského ako ocenenie pri príležitosti Dňa učiteľov ako pod'akovanie za aktivity, ktoré vykonáva nad rámec svojich každodenných učiteľských povinností. Prezvala si ju 27. marca z rúk prievidskej pani primátorky Kataríny Macháčkovej.
Dagmar Tragorová vyučuje na Piaristickom gymnáziu predmet nemecký jazyk. K žiakom má citlivý prístup, je u nich obľúbená, i keď nepoľavuje v náročnosti vyučovania. Pôsobí v kariérnej pozícii vedúcej predmetovej komisie cudzích jazykov.

Žiakov pripravuje do rôznych jazykových i medzinárodných súťaží. Pod jej vedením už dosiahli úspechy v olympiáde z nemeckého jazyka, v projekte Shiller-Rap, Juvenes Translatores či Nemčina pre bystré hlavy. V spolupráci s Goetheho inštitútom nacvičili podľa knižných predlôh divadelné dramatizácie v nemeckom jazyku.
Dagmar Tragorová je osvedčenou triednou učiteľkou. Dlhodobo sa zaujíma o medzinárodné výmenné programy učiteľov i žiakov. Pracovala v projektoch eTwinning, Comenius a v súčasnosti je koordinátorom Erasmus+ výmenných pobytov žiakov a učiteľov školy.

Dagmar Tragorová získala Plaketu J. A. Komenského

Celoslovenské kolo francúzskej olympiády
Tohtoročné celoslovenské kolo olympiády z francúzskeho jazyka sa konalo 9. apríla 2024 v Bratislave. Z PSŠFH sa ho zúčastnili celkovo štyria žiaci, čo je už samo osebe úspechom. Zmerali si sily s najlepšimi zo Slovenska a obstáli veľmi dobre: v kategórii 1A Ema Cagaňová zo sekundy získala 6. miesto, v kategórii 2A Natália Korineková zo sexty 3. miesto, v kategórii 2B Sophia Luluhová zo septimy 4. miesto a v kategórii 2C René Lukáč vybojoval 3. miesto.

Slávik Slovenska

V stredu 10. apríla PSŠFH ožila spevom malých i veľkých slávikov. Prvé miesto v prvej kategórii si vyspieval Samuel Rusňák z 3.A a v druhej kategórii Ester Jalčaková z 5. A.

Úspech v regionálnom kole súťaže Hviezdoslavov Kubín

V stredu 10. apríla 2024 sa v priestoroch Regionálneho kultúrneho centra v Prievidzi konalo regionálne kolo súťaže Hviezdoslavov Kubín. V prednese poézie v IV. kategórii gymnázium reprezentovala Kristína Svetláková z II. G, ktorá získala vynikajúce 1. miesto.

Štúrovo pero

Študent osemročného gymnázia a oktávy Mária Orság sa opäť zúčastnil najprestížnejšej žurnalistickej súťaže na Slovensku - Štúrovo pero. A opäť zožal úspech. Vyhrál kategóriu Stredoškoláci individualisti a bol vyhlásený za najlepšieho stredoškolského novinára na Slovensku.

Zápis do Materskej školy bude prebiehať elektronicky od 1. do 13. mája 2024, prezenčne od 13. do 14. mája 2024.

Pripravil: Mária Orság
Foto: archív školy

Zápis do MŠ

prezenčne 13. - 14. mája 2024

Kde: v priestoroch Piaristickej spojenej školy F. Hanáka v Prilevidzi

Kedy: 13:30 - 16:30

elektronicky 1. - 13. mája 2024

www.piaristi-pd.sk

f y i s

Úspešní účastníci francúzskej olympiády

Malí „slávici“ s víťazom Samuelom Rusňákom

Kristína Svetláková úspešná v prednese poézie

Mária Orság na Štúrovom pere

Naber odvahu a príd'! Miništrovanie nie je len pre deti

Lukáš Detko (17) je mladý chalan z piaristickej školy, ktorý má nadšenie okrem iného aj pre miništrovanie. V rozhovore sme sa ho pýtali, ako jeho cesta začala, čo ho na tom najviac baví a prečo by to mali vyskúšať aj iní chlapci či dokonca dospelí muži.

▪ Ako si sa dostal k miništrovaniu?

V mojich začiatkoch bol určite podstatný páter Janko Hríb. Všimol som si, že môj spolužiak chodí miništrovať na školských sv. omšiach a tiež som to chcel vyskúšať. Tak ma páter zobral a zapáčilo sa mi to. Začal som chodiť na nedelňé detské sväté omše u piaristov a postupne aj na omše v inom čase.

▪ Koľko si mal vtedy rokov, keď si začínal?

Mal som asi sedem rokov, takže už je to viac ako desať rokov, čo miništrujem a posledné dva roky som aj hlavným miništrantom.

▪ Čo znamená byť hlavným miništrantom?

To znamená, že zadellujem úlohy, kto čo bude robiť, dozerám na priebeh omše, aby sa na nič nezabudlo. Ale teda chcem podotknúť, že je to také neoficiálne pomenovanie, čiže v podstate som normálny miništrant. Teda nemôžem sa oprieť o túto hodnosť, akoby som bol niečo viac. Napríklad aj tento rok som slúžil na Veľkú noc, čo pre mňa znamenalo, že som si musel pamätať, čo bude nasledovať, aby som vedel povedať kňazovi, ak sa ma na niečo spýta. Musel som mať pri sebe aj papier, lebo bolo náročné si to všetko zapamätať, keďže na Veľkú noc je tých liturgických úkonov viac a sú iné ako na bežnej omši cez týždeň alebo v nedeľu.

▪ Spomínal si, že v danom období t'a vždy niečo zaujalo. Máš aj teraz konkrétnu vec alebo konkrétny liturgický úkon, ktorý t'a baví?

Myslím, že práca s kadidlom. Mám rád, keď je to urobené správne. Vždy by tam

mali ísť nové uhličky, aby to dobre dymilo, aj keď práve ten dym môže byť niekomu nepríjemný. No keď už mám v daný deň tretiu omšu za sebou, je ťažšie sústrediť sa, ale snažím sa byť vo veciach príprav dôsledný.

▪ Lukáš, ty chodíš k piaristom do školy, tam si aj začínal miništrovať, ale môžeme t'a často vidieť aj vo farskom kostole. Čo t'a viedlo k tomu slúžiť na oboch miestach?

V podstate ma nadchol pán kaplán Pavol Škovránek. Všetko sa začalo v čase pred Mariánskou púťou. Chcel som na ňu ísť miništrovať, ale potreboval som miništrantské oblečenie z farského kostola. Rozhodol som sa, že teda pôjdem na omšu a budem aj miništrovať. Práve vtedy svätú omšu slúžil pán kaplán, ktorý mi po nej poďakoval. Mal som pocit, že si váži túto moju „pomoc“ a to ma presvedčilo. Keď som sa dozvedel, že bude mať aj ďalšiu omšu na púti, hneď som vedel, že tam pôjdem. Potom som bol aj na nedeľnej a postupne ďalšie dni.

▪ Líši sa nejako miništrovanie vo farskom kostole od toho v piaristickom?

U piaristov sa kladie dôraz viac na liturgiu a používa sa tam tradičné oblečenie, ktoré je, myslím, ešte z Uhorska. Je to tam striktnnejšie aj čo sa týka rozdelenia liturgických úkonov. Napríklad niest' sklenené ampulky nemôže nižší chlapec, ktorý ne-dočiahne na oltár. Zároveň mi u piaristov chýbajú pani kostolníčky, s ktorými by som sa mohol pred omšou aj trištvrte hodinu rozprávať. (Úsmev.) Teraz sme tam partia šiestich chalanov - kostolníkov. Vo

farskom kostole je to pre mňa voľnejšie, rodinnejšie, v zmysle, že tento kostol mi pripadá byť otvorenejší pre nových ľudí, ktorí tam prichádzajú.

▪ **Čo vyžaduješ ako hlavný miništrant od chlapcov, keď chcú ísť miništrovať, prípadne na čo zvyčajne upozorňuješ už aktuálnych miništrantov?**

Jednou z vecí, ktorá možno nie je vždy príjemná najmä pre mladších, je sedenie rovno. Musia sa pripraviť na to, že nebudú môcť „tancovať“, otáčať sa, ale budú musieť slušne sedieť a stáť. Väčšinou im dám počas prvej omše čas, aby sa naučili kde a ako sa pohybovať, ale taktiež som niekedy spontánny, takže ak niekomu poviem, že má ísť niečo spraviť, ide to spraviť najlepšie, ako dokáže. Samozrejme, nedávam im na začiatok robiť ťažké úlohy, napríklad ísť s kadidlom alebo otáčať knihy, ale pridelujem im veci, ktoré môžu vidieť aj priamo z lavice, ak chodia na omšu.

▪ **Čo je podľa teba najzaujímavejšie na práci miništranta?**

V prvom rade si treba uvedomiť, že som blízko pri Bohu, pri oltári. Ľudia síce vidia Eucharistiu, ale nie z takej blízkosti ako miništranti, ktorí sú s ňou v podstate v neustálom kontakte počas omše. Zároveň je to dobrý spôsob, ako nájsť nových kamarátov.

▪ **Myslíš si, že je to „práca“ len pre mladých chalanov?**

Nie. Práveže pre mňa je prínosné, keď miništrujú aj starší muži. A nemusia to byť len rozdávatelia svätého prijímania. Mám rád, keď miništrujú napríklad otcovia so svojimi deťmi, pretože sú pre ne vzorom a ukazujú im, ako sa majú správať a čo majú robiť na svätej omši.

▪ **Chcel by si niečo odkázať chalanom, ktorí o tejto službe uvažujú?**

Ak máš chuť miništrovať, ale bojíš sa, naber odvahu a príď hocikedy za mnou. Len chod' miništrovať - aj keby si miništroval u piaristov, vo farskom kostole, na Zapotôčkoch, niekde v Bratislave či na dovolenke... To je jedno, lebo stále budeš slúžiť tomu istému Bohu.

Text: Mária Pytlová

Foto: archív Lukáša Detka

Lukáš Detko (17) študuje na piaristickom osemročnom gymnáziu. Jeho záľubami sú aktivity vo farnosti ako miništrovanie, animátorstvo či práca kostolníka v piaristickom kostole. Rád si však oddýchne aj tým, že vybehne do iného prostredia ako mesto alebo si občas zahrá nejaké počítačové hry.

Zaučanie gréckokatolíckeho miništranta môže trvať aj dlhšie

V našej gréckokatolíckej cirkvi je tiež veľmi dôležitá úloha miništrantov, ktorí pomáhajú pri bohoslužobných sláveniach. Možno to majú zložitejšie ako miništranti v rímskokatolíckom obrade, lebo náš východný obrad sa zdá byť zložitejší - ale to sa už dozvieme od stálic tejto miništrantskej služby, od bratov Timoteja a Tadeáša a ich otca Michala Jalčaka. Na liturgiách ich môžete vidieť každú nedeľu a niekedy aj počas týždňa (ako im to školské, rodinné a pracovné povinnosti umožňujú). Na otázku nám v ich mene odpovedal Timotej (13).

▪ **Ako si sa dostal k miništrantskej službe? Od koľkých rokov pomáhaš pri sláveniach? K tejto službe ma prizval môj otec. Miništrujem od predškolského veku a môj brat Tadeáš už od štyroch rokov.**

▪ **Nepocit'uješ trému z toho, že pomáhaš kňazovi pri oltári a si všetkým ľuďom na očiach?**

Keďže som začal miništrovať už ako malý chlapec, nepocit'ujem nijakú trému. A ani môj brat, ktorý sa vždy teší, s radosťou pomáha pri bohoslužbách a rád aj spieva.

▪ **Ako dlho trvá, kým si niekto osvojí všetky povinnosti miništranta napríklad pri slávení svätej liturgie?**

Trvá to dlhšiu dobu a tiež to záleží od toho, ako často sa zúčastňuje liturgie. Môže to byť aj niekoľko rokov.

▪ **Keďže v gréckokatolíckom obrade všetko trvá tak dlhšie, nebolo aj tebe už niekedy veľmi dlho? Nezaspal si alebo nechcel si už ísť domov? Ako takúto krízu prekonávaš?**

Tým, že miništrant má veľa úkonov, nie je čas na zaspávanie, musí byť vždy v strehu.

▪ **Pamätáš sa na nejaké slávenie, ktoré bolo najviac namáhavé (zložitost'ou, dĺžkou...)?**

Všetky veľké sviatky, medzi ktoré patrí aj veľkonočné obdobie.

▪ **Skús nám povedať nejaký kuriózný zážitok z miništrovania, niečo, čo ľudia sediaci v laviciach nevidia alebo si nemohli všimnúť.**

Spomínam si, že keď som bol menší, raz som počas liturgie prešiel priestorom, ktorý je vyhradený len pre kňaza.

▪ **Ak by sa niekto chcel zapojiť do služby miništranta v gréckokatolíckom obrade, ako má začať? Čo potrebuje vedieť?**

V prvom rade si má nachystať ochotu a smelosť. V ďalšom bode sústredenosť a pozorovacíu schopnosť. A potom už len osvojiť si zručnosť správnej techniky a postoja pri jednotlivých úkonoch.

▪ **Čo by si povedal ľuďom, ktorí by sa zaujímali o miništrantskú službu?**

Každá služba, ktorá sa v cirkvi pri liturgii vykonáva, je veľmi dôležitá a potrebná pre dôstojné slávenie. Preto chcem touto cestou povzbudiť ľudí, ktorí uvažujú aj o službe miništrovania, aby neváhali rozhodnúť sa pre ňu; aby sa s touto svojou túžbou čo najskôr podelili s kamarátom miništrantom alebo s miestnym kňazom.

Text: Jozef Durkot
Foto: Mária Melicherčíková

...tri otázky pre Šimona Machu, miništranta v kostole u piaristov

Je už neodmysliteľnou súčasťou detských sv. omší u piaristov, kde sa ako starší a skúsenejší miništrant venuje zaúčaniu tých mladších. Šimon Macho (17) je miništrant, akého by si v kostole prial mať hádam každý kňaz. (Úsmev.)

1

Ako si sa stal miništrantom? Čo t'a k tejto službe priviedlo?

K tejto službe ma priviedol páter Janko Hríb. Na základnej škole ma učil náboženstvo a ja som už od malička pravidelne chodieval na nedelne sväté omše, ktoré slúžil práve on. Asi ako tretiak som sa rozhodol vyskúšať miništrovanie a táto služba sa mi hneď zapáčila. Už je to približne osem rokov, čo ju s radosťou robím - a stále ma to baví.

2

Áký je tvoj „top“ moment, na ktorý rád spomínaš pri liturgických sláveniach?

Každý rok na Vianoce chodím miništrovať na polnočnú svätú omšu, už sa z toho stala pekná tradícia. Táto omša je jedinečná, vždy ma očarí a mám ju zo všetkých najradšej. Cítim počas nej krásnu vianočnú atmosféru, ktorú vytvára zbor, koledy...

3

Čo služba miništranta dáva tebe osobne? Prečo by si odporučil chlapcom zapojiť sa do nej?

Vďaka miništrovaniu som spoznal, ako vyzerá svätá omša „z druhej strany“. Som rád, že môžem pomôcť pri jej slávení v našom krásnom kostole. Stretol som tu množstvo skvelých ľudí.

Teším sa z toho, že vďaka pátrovi Matúšovi máme množstvo malých miništrantov, ktorí sa na omše tešia a baví ich to. Veľmi odporúčam všetkým chalanom, aby si miništrovanie vyskúšali. Nájdete si nových kamarátov a aj sa naučíte niečo nové. Miništrovanie je zážitok. Vidíme sa na jedenástke. (Úsmev.)

Anežka Kútiková

Novéna k Božiemu milosrdenstvu

Od Piatku utrpenia Pána prebiehala vo farnosti Prievidza - mesto novéna k Božiemu milosrdenstvu, ktorá bola slávnostne ukončená v nedeľu Božieho milosrdenstva.

Pobožnosti deviatnika sa konali pred svätými omšami, ako je to v Kostole sv. Bartolomeja už niekoľko rokov tradíciou. Záverečná slávnostná pobožnosť spojená s poklonou pred Oltárnou sviatosťou sa konala v nedeľu 7. apríla.

Text a foto: Mária Suríková

Miništranti - najbližší pri oltári

Na otázku „Ako ti mám, Bože, dobre slúžiť?“ sa ľudia snažili odpovedať už celé generácie pred nami. Prinášali Bohu rôzne obety - býčky, baránky, chlieb, víno a iné dary. No to, čo chcel Boh ako najpodstatnejšie v tejto službe, bolo to, aby viedli dobrý život, aby nehrešili.

Ved' Boh predsa skúma myseľ a srdce (porov. Ž 7, 10). A tak si má človek neustále uvedomovať, že Boh ho prijíma, miluje ho a chce s ním vytvárať aj spoločenstvo. To sa uskutočňuje podľa jeho vôle novozákonnou obetou Božieho ľudu - Cirkvi.

Kňaz a jeho pomocníci

Toto tajomstvo spásy sa sprítomňuje vo sv. omši. Slúžime ju na pamiatku jeho obety na kríži a jeho zmŕtvychvstania. Preto je svätá omša centrom nášho liturgického života a mali by sme ju sláviť dôstojne, aby sme takto spoločne oslávili nášho Boha. Zodpovednosť za túto dôstojnú úlohu má kňaz a jeho pomocníci, ktorých nazývame miništranti.

Slovo „miništrant“ pochádza z latinského slova „ministrare“, čo v preklade znamená „posluhovať pri stole“. Pod pojmom miništrovanie teda rozumieme posluhovanie pri Pánovom oltári, slúženie pri slávení eucharistickej obety, posluhovanie pri vysluhovaní sviatostí i pri ostatných liturgických úkonoch a obradoch.

Kto sú miništranti

Miništranti sú chlapi, ktorí so živou vierou a nezištnou láskou pomáhajú biskupom, kňazom a diakonom pri slávení posvätnej liturgie. Stretáme sa s nimi už v prvotnej Cirkvi. Ich hlavnou náplňou bola služba.

V prvotnej Cirkvi preberali dary, ktoré veriaci nosili na obetný stôl, strážili vchodové dvere, aby medzi veriacich neprišli nepriatelia Cirkvi. Tiež boli niekedy poverení aj prinášať Eucharistiu chorým, ako je to zrejme v živote sv. Tarzícia, patróna miništrantov. Okrem neho je patrónom miništrantov aj sv. Dominik Sávio.

Postupne bola aj táto služba presnejšie

určená. V liturgických predpisoch nájdeme zmienku o tom, že mali predpísané úkony, pohyby, zloženie rúk a pod. Keď sa slúžila sv. omša po latinsky, museli sa naučiť odpovede v latinčine.

Mnohé z uvedených služieb miništranti vykonávajú až dodnes. Prinášajú na oltár liturgické knihy, nádoby, chlieb a víno, starajú sa o kadidelnicu, dávajú veriacim znamenia zvončekom a iné.

Miništrantská služba

Význam miništrantskej služby spočíva v tom, že:

- pri všetkých liturgických úkonoch a obradoch oslavujú Trojjediného Boha a sú za to obdarúvaní zvláštnymi dobrodeniami;
- pri slávení Eucharistie svojou službou dodávajú liturgii slávnostný ráz a robia ju krajšou, vznešenejšou a príťažlivejšou;
- ochotnou službou pri Pánovom oltári praktizujú lásku k Bohu a bližnému;
- môžu hlbšie prežívať život viery v blízkosti Pánovho oltára a takto sa stávajú aj misionármi svojich rovesníkov;
- Pán Ježiš si často práve z nich povoláva do svojej vinice mladých služobníkov oltára, aby mu plnšie slúžili v kňazskom či rehoľnom povolaní.

Z uvedeného môžeme povedať, že miništrantská služba:

- je vznešená, anjelská - ved' miništranti sú po kňazovi najbližšie k samotnému Ježišovi Kristovi;
- je posvätná, lebo ich posväcuje;
- je služba rozmnožujúca Božie milosti, tak pomáhajúca ako aj milosť posväcujúcu, ktoré dostávajú pri sviatostiach;
- je to služba Pánovi, lebo on je prítomný v každej sv. omši;

- je to služba veriacemu ľudu, lebo posvätnou službou napomáhajú posväcovaniu všetkých veriacich.

Všetci sme povolani na spásu, lebo Ježiš Kristu za každého človeka umrel na kríži. Aj za miništranta. Miništrant svojou službou pri oltári je tak blízko k Božím milostiam a darom, že ho Ježiš obdarúva mimoriadnymi milosťami a povoláva na svätosť. Preto by mal byť každý miništrant oddaný, čistý, zbožný, vzorný, usilovný.

Stretávať sa ako priatelia

Na Slovensku ešte pred vojnou vzniklo miništrantské združenie - Anjelská légia (Legio Angelica), v ktorej boli organizovaní miništranti z jednotlivých diecéz.

Jednotlivé družiny viedol farár alebo starší miništrant. Mali svoje pravidelné schôdzky, na ktorých si prehlbovali svoj duchovný život, pomáhali pri príprave rôznych cirkevných osláv, usporadúvali rôzne výlety, športové akcie. Mali svoje stanovy, časopis a aj vedenie.

V súčasnosti je možné zakladať miništrantské družiny, ktoré sa stretávajú ako priatelia a trávajú spoločné chvíle nielen pri oltári, ale aj v prírode, pri športových podujatiach, čo zároveň prispieva aj k obnove ich ducha.

Jozef Repko, farár

Použitá literatúra: Jozef Luscoň: Služba Bohu i ľuďom; František Miklúš: Miništranti

V našej farnosti máme miništrantské stretnúť sa v nedeľu (okrem prvej nedeľe v mesiaci) o 15:00 hod. V oznamoch sa vždy dozvieš aj miesto, kde sa stretneme. Ak máš ochotné srdce, máš rád Pána Ježiša a chcel by si mu slúžiť pri oltári, tak neváhaj a príď medzi nás.

Žit' uprostred bratov

Máme pred sebou text zo Skutkov apoštolov (pozri 1, 15 - 26), ktorý nám predstavuje zhromaždených vo večeradle po Ježišovom nanebovstúpení a očakávajúcich príchod Ducha Svätého. Lukáš chvíle očakávania predstavuje, že sa uskutočňujú v ovzduší modlitby.

Píše slová: „V tých dňoch vstal Peter uprostred bratov - bolo tam zhromaždených asi stodvadsať ľudí.“ (Sk 1, 15) Sú tu zhromaždení tí, ktorí môžu svedčiť o Ježišovej verejnej činnosti, o jeho učení a jeho vzkriesení, ženy zas o jeho pohrebe a prázdnom hrobe, Mária - Ježišova matka - o jeho narodení a mladosti.

Zachovať počet

Keďže pre prvé spoločenstvo bolo dôležité zachovať úrad apoštolov v počte dvanásť ako symbolické vyvrcholenie nádejí Izraela a skutočný Boží ľud Novej Zmluvy, ktorý prijal očakávaného Mesiáša, vystupuje práve Peter ako ten, ktorý vysvetľuje, že je potrebné riešiť problém uprázdneného miesta medzi Dvanástimi po Judášovi. Túto voľbu Peter vysvetlil slovami: „Treba teda, aby sa z týchto mužov, čo boli s nami celý čas, keď medzi nami žil Pán Ježiš, počnúc Jánovým krstom až do dňa, keď bol od nás vzatý, aby sa jeden z nich stal s nami svedkom jeho zmŕtvychvstania.“ (Sk 1, 21 - 22) A tak tu môžeme byť svedkami prvej voľby v Cirkvi.

Máme pred sebou text, ktorý nám predstavuje, ako komunita pripravuje svoje telo a svoje poslanie vo svete. Prvým poslaním je, že sme všetci bratia, pretože vyznávame jedného spoločného Otca. Potom je to poslanie apoštola Petra, ktoré nespočíva v tom, že sa stavia nad bratov, ale že podporuje bratstvo. Tiež je tu zdôraznené, že je potrebné zachovať úrad Dvanásťich, ktorý je potrebné doplniť - jeden chýba - a je potrebné ho nahradiť, a nie je možné ho zrušiť.

A nakoniec nám tento text predstavuje modliacu sa komunitu, ktorá pochopila, že „potrebovala“, aby sa stala tá

záležitosť s Judášom. Takto po prvýkrát chápu zmysel zla skrze Písmo. Zlo je tu a musí odísť. Je to podobné ako s vedom, ktorý hnisá; nemôže zostať vnútri. Je potrebné, aby bol odstránený. Keby tu vôbec nebol, bolo by to lepšie, ale pretože tu je, je potrebné sa ho zbaviť.

Nie líder, ale brat

Peter je nám predstavený ako ten, ktorý je uprostred prvého spoločenstva bratov. To nám hovorí, že kresťania nie sú spolu preto, že majú nejakého lídra, ktorý je nad nimi a ktorý sa od nich líši; je iný ako ostatní a musia ho bezhlavo poslúchať. Kresťania sú bratia a sú si rovní, dokonca „kto chce byť medzi vami prvý, nech je posledný zo všetkých a služobník pre všetkých“ (porov. Mk 9,35).

Podobne je to vyjadrené v evanjeliách o spore učeníkov, kto z nich je najväčší. Vtedy Ježiš postavil doprostred nich dieťa, to najmenšie. Uprostred všetkého je ten najslabší. Peter je predstaviteľom cirkvi preto, že urobil chybu, pretože je najslabší a dostalo sa mu odpustenia. Vďaka tejto skúsenosti bude môcť hovoriť druhým, že viera znamená veriť, že Ježiš je verný, i keď my sme neverní, že Ježiš odpúšťa, že Ježiš miluje.

Úloha pastiera

Je úlohou Petra, aby podporoval bratstvo, a nie svoju prestíž či moc. Práve na konci evanjelia mu Ježiš trikrát povie: „Miluješ ma? Pas moje baránky.“ Poukazuje to na fakt, že zmyslom autority v Cirkvi je podporovať slobodu, lásku a spoločenstvo. Dá sa povedať, že je to opak toho, ako vystupuje autorita v iných oblastiach života, kde vládne.

Vo večeradle im to prívukuje aj Ježiš, keď im povie: „Medzi vami to tak nebude“, keď priamo pri slávení Eucharistie bojovali o to, kto je medzi nimi prvý. Zlo tu je a všade vychádza najavo, nevynímajúc cirkev - ani pri Eucharistii. Ježiš trpezlivo hovorí: „Ja som s vami ako ten, kto slúži.“ Ak chcete byť prvými, slúžte si a urobte sa poslednými.

Slovo „služba“ je konkrétny prejav lásky, v ktorej ten, kto miluje, dáva sa do služby druhému, a tak je to vzájomné. Láska nás robí seberovnými. To ešte vo väčšej miere platí o cirkvi. Nikto nerozkazuje, nik nemá patent na správne riešenie.

Úlohou pastiera nie je rozkazovať, ale napomáhať vzájomne tvoriť bratstvo, spoločenstvo. Pápež napomáha spoločenstvu medzi biskupmi, biskupi v diecéze, farár vo svojom farskom spoločenstve. Ak tomu tak nie je, je to nepochopenie výzvy k bratstvu. Na druhej strane sa nemôžeme čudovať, že sa to predsa len deje aj v cirkvi, pretože hriech je v každom z nás. Preto sa vždy v eucharistickej modlitbe modlíme, aby Pán, „zachoval vo viere, v jednote a láske pápeža, biskupov, kňazov a cirkev“. Teda všetkých.

Poznanie slabosti

Máme si dobre zapamätať, že všetci sme bratmi, a to nie na základe nejakej ideológie, ale na základe toho, že všetci sme Božimi deťmi, teda sme bratmi a seberovnými. Tak môžeme konštatovať, že Ježišovo prikázanie lásky nás robí úplne podobnými, rovnými, služobníkmi navzájom. Peter urobil chybu, ale „vrátil sa“. To, že na sebe zakúsil nevernosť, ho priviedlo k lepšiemu poznaniu seba i svojho Pána, k poznaniu vlastnej slabosti a sily toho, ktorý ho miluje, k poznaniu vlastnej biedy a jeho milosrdenstva. Tak bude upevňovať vieru svojich bratov, ktorí budú prechádzať rovnakými ťažkosťami. Jeho úlohou nie je panovať nad stádom, ktoré mu bolo zverené, ale byť pre nich vzorom pokory a dôvery v Pána (porov. 1 Pt 5,1nn).

Uvedená skúsenosť prvotnej cirkvi nás privádza k tomu, aby sme ju preniesli aj do našich čias. K tomu nás vyzval aj pápež František pri návšteve Slovenska: „Aká krásna je pokorná Cirkev, ktorá sa neoddeľuje od sveta a nepozera sa na život s odstupom, ale žije v jeho vnútri. Žiť vnútri - nezabudnime na to: zdieľať, kráčať spolu, prijímať otázky a očakávania ľudí. Toto nám pomáha oslobodiť sa od zameranosti na seba samých.“

Môžeme teda povedať, že žiť uprostred bratov znamená osvojiť si tri slová, ktoré adresoval pápež František zasväteným v bratislavskej katedrále - sloboda, tvorivosť a dialóg. Uvedené slová nás privádzajú k tomu, že jedinou správnou normou pre kresťana, ktorou sa hodnotí človek, zostáva vždy a všade láska v duchu „umývania nôh“ pri Poslednej večeri, kde nám Ježiš ukázal, ako máme budovať Cirkev: v poníženosti a pokore, lebo iba to vedie k dialógu. Usilujme sa osvojiť si aj v našej farnosti tento spôsob, akým „byť uprostred bratov“.

Text: Jozef Repko

Foto: Mária Melicherčíková

Použitá literatúra:

Silvano Fausti: Skutky apoštolů, 1. Kapitoly 1 - 12.

Ich úlohou je slúžiť

V našich kostoloch vidíme počas bohoslužieb vedľa kňazov veľmi často aj iné, nezsvätené osoby, ktorými sú miništranti. Podobne ako kňaz - hoci iným spôsobom - sú prítomní pri Kristovej obete na oltári.

Pre duchovného otca je pomocou, keď ich má pri sebe. Nie všade sú samozrejmosťou. Nájdu sa farnosti, kde miništranti chýbajú, nájdu sa miesta, kde miništrujú aj dievčatá. Povieme si niečo o úlohách, ktorými sú títo pomocníci poverení.

Delenie služieb

Z farnosti do farnosti či z kostola do kostola sa môže forma rozdeľovania miništrantských úloh či ich priame vykonávanie pri oltári mierne líšiť. Niekde je rozdeľovaním týchto úloh poverený zodpovedný miništrant, ktorý to robí vždy. Môže to robiť prípadne jeho zástupca v čase jeho neprítomnosti. Bežné je, že úlohy sa rozdeľujú spontánne podľa toho, kto do miništrantskej miestnosti či iného priestoru, kde sa miništranti pred omšou schádzajú, príde. Vzájomnou dohodou sa určí, kto bude ako slúžiť. Zabezpečená musí byť však každá funkcia, ak to je možné.

Hlavní miništranti

Pri dostatočnom počte miništrantov môže platiť istá hierarchia. Najdlhšie miništrujúci či starší bývajú hlavnými miništrantmi. Títo sú dvaja a stoja najbližšie ku kňazovi, po jeho boku. V niektorých kostoloch bývajú oblečení v bielej albe, odlišnej od bežného miništrantského oblečenia. Držia liturgické knihy, z ktorých kňaz číta; otáčajú ich strany. Podávajú kňazovi paténu či miskú s hostiou, držia paténu počas rozdávaní svätého prijímania. Sú tí kňazovi najbližší. Poveruje ich úlohami, ktoré sa môžu aj nečakane vyskytnúť. Hlavní miništranti by mali tiež dohliadať na službu ostatných, majú upozorňovať, pochváliť. Celý čas by mali dozerat' na dôstojné a pokojné prisluhovanie.

Lektori

Z miništrantov slúžia viacerí tiež ako lektori. Čítajú prvé, druhé čítanie a tiež prosby veriacich.

Služba pri oltári

Miništranti, ktorým je pridelená služba pri oltári, prinášajú k oltáru hostie, ampulky s vínom a vodou, ktoré sú spolu s lavabom (utierkou slúžiacou na osušenie rúk kňaza) položené na miske. Podávajú kňazovi ampulky, nalievajú mu vodu na ruky a podávajú mu lavabo. Následne po rozdávaní svätého prijímania nalievajú vodu do misky, v ktorej bola Eucharistia, a taktiež do kalicha, aby ho mohol kňaz starostlivo očistiť a následne osušiť. Je tiež určený miništrant, ktorý tesne pred záverečnou modlitbou odnáša prikrytý kalich z oltára na bočný stolík.

Nosenie sviec

Dvaja, prípadne počas slávnostnejších omší štyria miništranti, sú určení k noseniu sviec. Sú prvými, ktorí prichádzajú počas úvodu bohoslužby v sprievode k oltáru a svetlom znázorňujú prichádzajúceho Krista. Stoja tiež po bokoch kazateľne pri prednášaní evanjelia a po stranách od kňaza, ktorý rozdáva Eucharistiu.

Kadidlo

V čase, keď je súčasťou obradov aj kadidelnica, jeden miništrant nosí a podáva kňazovi kadidelnicu s uhlíkmi, druhý drží a otvára naviculum s lyžičkou, ktoré obsahuje kadidlo. Kňaz lyžičkou naberie potrebné množstvo kadidla a na rozžeravené uhlíky, ktoré musia miništranti počas celej omše starostlivo udržiavať tlejúce, nasype voňavé zrnká. Tie následne

vytvoria slávnostne pôsobiaci dymový opar. Títo miništranti, podobne ako hlavní miništranti, bývajú na niektorých miestach odlišení oblečením.

Zvonenie

Počas pozdvihovania počujeme znieť pravidelne zvonenie na zvoncoch. Aj to je úlohou miništrantov, ktorí bývajú dvaja, alebo jeden. Je na dohode miestnej komunity, či sa zazvoní raz, či viackrát.

Služba aj v skrytosti

Spomenuté miništrantské úlohy môžu ľudia vidieť priamo počas slávení svätej omše. Okrem nej však slúžia aj inde. Starší miništranti pomáhajú tým

mladším s výberom správneho oblečenia, s ich obliekaním a sprevádzaním. Pred omšou pomáhajú pripravovať všetko potrebné. Slúžia pri krstoch, sobášoch, pohreboch. Počas Veľkej noci strážia Boží hrob, pomáhajú pri upratovaní kostolných priestorov.

Miništranti, ktorí plnia zodpovedne svoje úlohy, sú pre kňaza pomocou. Môžu urobiť veci, ktoré by musel v ich neprítomnosti robiť sám. Ich asistencia mu má prinášať viac pokoja a priestoru na hlbšie sústredenie sa na to, čo je na jeho službe kňaza tým najdôležitejším, prinášanie živeho Krista veriacemu ľudu.

Pavol Schmidt

Louise Glück, Divoký kosatec

Čítam na zadnej strane zbierky básní, ktorú som si práve objednal: „Čítaš verš od Glück a hovoríš si - Á, áno, samozrejme, takto to je.“ Preto som si ju objednal.

Jadro pravdy je nepodmienené. Už som v tomto zošite nad tým hútal. Tak nie, bude to v žltom zápisníku, čo je dole v kaplnke.

Sviatosť oltárna

*Pozvaní jest' Pravdu
Na čo je to dobré?
Jest' Pravdu?
Jest' Pravdu
je dobré*

Kartuziáni majú také firemné motto: *Stat crux dum volvitur orbis.*

To, čo je na niečo dobré, teda podmienené svojím účelom, nemôže byť dobrom bezpodmienečným, a teda konečným. Je to celkom prostá logika, akej rozumie dieťa. Možno poézia predsa len je aj užitočná - pomáha dospelým opäť sa stávať deťmi, ktorými zostali aj pod sutinami viac či menej prázdnych prostriedkov.

A bolo to dobré. Dobré len tak. Letiaci vták.

Peter Pikulík, OFMConv.

Medzičlánok Hymnu na lásku - Dobrý Pastier

Aký je krásny pohľad na lúky, kde sa pasú ovce! A ešte o čo viac, keď medzi ovce prichádza starostlivý pastier. Človek, ktorý zastane, zahľadí sa a oprie hlavu o svoju pastiersku palicu. Je to pastier, ktorý pohľadom ráta a pomenúva ovečky. Zist'uje, či sú všetky na paši a či im niečo nechýba. Ak by sa čo i len jedna ovca stratila, išiel by ju hľadať. A ak by bola ovca zranená, privinul by si ju svojho náručia alebo by si ju položil na ramená.

Toto je príklad dobrého pastiera. Dobrými pastiermi sú a majú byť aj kňazi dnešnej doby, ktorí prichádzajú za svojimi ovečkami do farských košiarov. Otázkou je, ako sa „ovečky“ (veriaci) pozerajú na svojich pastierov? Existuje jeden pohľad, ktorý je síce kritický, ale dá sa cezeň nájsť veľa dobra:

Keď je kňaz mladý... Ľudia povedia:
„Ešte ničomu nerozumie. Je veľmi mladý a neskúsený.“
Keď je starý...
„Nech ustúpi mladšiemu.“
Keď hovorí nahlas...
„On veľmi kričí!“
Keď hovorí potichu...
„Šepká, ani mu nie je rozumieť, mrmle si.“
Keď má dlhú kázeň...
„Tomu to dnes trvalo. Ten to nat'ahuje. Nemá hodinky?“
Keď má krátku kázeň...
„Odflákol to, nechce sa mu.“
Keď hovorí pomaly...
„Dnes mu to nejako nešlo.“
Keď hovorí rýchlo...
„Nie je mu rozumieť!“
Keď začína skôr...
„To nemôže počkať?“
Keď začína neskôr...
„Kto má na neho čakať?“
Keď sa baví predovšetkým s mládežou...
„Na nás starších, ktorí držíme kostol, nemá čas.“
Keď sa baví so starými...
„Nestará sa o mládež. A tá tvorí budúcnosť Cirkvi!“

Keď sa baví s chlapcami...
„Je na chlapcov.“
Keď sa baví s dievčatami...
„Je na dievčatá, ten sa isto ožení!“
Keď sa na niekoho viac usmeje...
„Je zle, niečo za tým bude!“
Keď sa neusmeje...
„Čo sa stalo? Hnevá sa!“
Keď je chudý...
„Málo je, šetrí, ved' nemá na koho!“
Keď je tučný...
„Moc sa prejedá, nech to radšej rozdá!“
Keď má pekné auto...
„Kde naň vzal peniaze?“
Keď má staré auto...
„Má ho často pokazené, stále nestíha. Kam dáva peniaze?“
Keď kňaz opravuje...
„Nestará sa o duchovné veci a zanedbáva farnosť.“
Keď neopravuje...
„Kam dáva naše peniaze? Isto kradne.“
Keď nosí rifle...
„Je to liberál a hrá sa na frajera a nie je dobrým kňazom.“
Keď nosí stále reverendu...
„Je to konzervatívec a nevie sa prispôbiť dobe.“
A podobne.

Kaplán Pavol Škovránek s veriacimi z Nepál pred hodovou svätou omšou 21. apríla 2024

Nech kňaz robí čokoľvek, vždy sa nájdu ľudia, ktorí na ňom vidia a chcú vidieť len chyby. Napriek tomu všetkému kňaz miluje svoje ovečky. Za svoje ovečky by aj život položil a hľadal by akúkoľvek ovcu, ktorá by sa stratila.

Evanjelium o Dobrom Pastierovi jasne hovorí o tom, čo je na dobrom pastierovi - kňazovi - podstatné. Nech je akýkoľvek, hlavne nech je blízko, nech vedie a chráni. Preto aj prišiel Ježiš medzi nás - aby nám bol blízko. A svoju blízkosť spojil i s láskou, pretože byť blízko bez lásky nestačí.

Na čo aj my potrebujeme dobrého pastiera?

Do jednej indiánskej rezervácie, kde sa kňaz len zriedkavo dostal k veriacim, prišiel štátny zamestnanec a chcel rozdať košele a tabak. Prišiel k starému mužovi, ktorý bol katolíkom a posmešne mu vraví: „Kde máš svojho farára, zdá sa, že nemá záujem o teba a nenosí ti žiadne dary ako ja?“ Starý muž na to odvetil: „Môžeš nahliadnuť do mojej duše?“

„Nemôžem,“ odvetil zriadenec.

„Nuž,“ pokračoval ten starý Indián, „keby si mohol, uvidel by si ten nádherný biely šat, ktorý mi dal Boh, keď ma kňaz

pokrstil. A kedykoľvek príde, vždy mi ho operie v Ježišovej krvi. A keď mi dáva prijímanie, kladie Ježiša do môjho srdca. Tvoj tabak sa rýchlo premení na dym a košele sa obnosia, avšak dary, ktoré prináša kňaz, mi ostávajú a vezmú ma do neba.“

A na toto je kňaz! Dobrý pastier nech chodí oblečený akokoľvek; nech jazdí na akomkoľvek aute; nech sa venuje akejkoľvek skupine ľudí; nech mešká; nech sa usmieva či plače; nech sa s kýmkoľvek baví a nech akokoľvek vyzerá... je tu preto, lebo chce mať otvorené srdce pre slabých, ktorých posilňuje; pre chorých, ktorým dopomáha vyliečiť sa; pre rozpráchnutých, ktorých ženie naspäť do košiara; pre stratených, ktorých hľadá a zanecháva pocit istoty, aby každý mohol povedať: „Pán je môj pastier, nič mi nechýba.“, ale hlavne pre to, lebo nás všetkých chce dostať do neba.

Text: Pavol Škovránek, farský vikár

Foto: Pavel Melicherčík a Štefan Kollár

(Napísané na námiet domílie, ktorá odznela na Nedeľu Dobrého Pastiera.)

Potrebujeme k viere druhého človeka? Potrebujeme spoločenstvo?

- **Marcelka (43 r.):** „Ak chceme vo viere rásť, zdokonaľovať sa, nevyhnutne potrebujeme iných ľudí a tvoriť s nimi spoločenstvo. S nimi sa zdieľame, povzbudzujeme, pomáhame, modlíme sa, chválime Boha, lepšie sa spoznávame. Lebo aj Ježiš hovorí, že kde sú dvaja alebo traja zhromaždení v mojom mene, tam som ja medzi nimi. Spoločenstvo, ktoré zhromažďuje veriacich ľudí, je cirkev, ktorej základy nepoložil človek, ale sám dokonalý Boh. On poslal na zem svojho jediného syna Ježiša, aby nás učil láske, pokore, službe iným ľuďom a zomrel za naše hriechy na kríži. A ja som šťastná, že môžem patriť do tohto spoločenstva, v ktorom rastiem vo viere a poznaní.“
- **Zuzka (50 r.):** „Potrebujeme zdieľať svoju vieru s inými, či už priamo v malých spoločenstvách, ktoré sa stretávajú pravidelne, alebo pri náhodných stretnutiach. Je to v živote veriaceho dôležité a podnetné. Avšak stáva sa, že spoločenstvo z nejakých dôvodov môže človeka viesť mimo Cesty. Vtedy netreba váhať a radšej ‚ísť ďalej‘.“
- **Terezka (35 r.):** „Áno, je to veľmi dôležité, povedala by som, že nevyhnutné pre duchovný rast a pre celkový rozvoj každého z nás. A tiež si myslím, že náš nebeský Otec ani nechce, aby bolo niektoré z jeho detí osamotené, bez lásky a starostlivosti.“
- **Mária (45 r.):** „Pre mňa je veľmi dôležité naše farské spoločenstvo. Rada idem denne na svätú omšu, stretávam tu veľa známych, sme ako jedna veľká rodina, usmejeme sa na seba, pozdravíme sa. Naši kňazi vedú spoločenstvo s láskou, môžeme im dôverovať. Spoločne rastieme vo viere, spolu prežívame pekné aj ťažšie chvíle. Keď stretávam svoje neveriace kamarátky, často sa sťažujú, že nikoho nemajú, nikde nechodia. Ja mám dost' priateľiek a takmer so všetkými som sa zoznámila v kostole. Je to veľký dar - mať vieru a spoločenstvo.“
- **Radko (47 r.):** „Spoločenstvo ma obohacuje, dáva mi nový dych. Samému je človeku zle. Človek potrebuje človeka, aby ho niekam posunul. Priatelia sú dôležití. Vďaka jednému som zistil, že mám dar nielen skladat' texty piesní, ale aj hudbu. Nechodím do spoločenstva kvôli niekomu. Proste Pán ma tam chce mať.“
- **Anka (66 r.):** „Máme svoje spoločenstvo, som členkou tešiteľov Božského srdca Ježišovho. A v druhom človeku vidím Pána Ježiša.“
- **Slávka (59 r.):** „Áno, v druhom človeku je vidieť konkrétnu ukážku jeho viery a tým nás k Bohu pritiahne. Som vd'ačná za sprostredkovanie viery, lebo aj druhí na mne spoznávajú, že som iná - veriaca.“
- **Mária (71 r.):** „V Litmanovej som dostala dar viery. Potrebujeme spoločenstvo, nemôžeme byť sami.“
- **Ľudmila (60 r.):** „Pred svadbou mi povedal manžel, že je veriaci, ale celý život som trpela, lebo klamal. Bolo to strašné. Aj môj syn veľa trpel. Bojujeme, obrátiť ho môže len Boh. Toľko sv. omší... Boh má svoj čas. A dôverujem, že Boh privedie môjho syna k viere cez druhého človeka.“

Pripravili: Anna Gálová a Elena Cagaňová

„Bratská láska. Hľa, tá Cirkev, ktorá zotrúva v Ježišovom slove a bratskej láske, je potešením pre Pána a prináša ovocie. Vyprosujem vám milosť uchovávať pokoj, jednotu, aby ste sa starali jedni o druhých s tou nádhernou bratskosťou, pre ktorú neexistujú kresťania prvej a druhej kategórie.

Ježiš, ktorý vás nazýva blahoslavenými, nech vám udelí milosť kráčať vpred, nenechať sa odradiť, rastúc v láske ‚navzájom i voči všetkým‘ (1 Sol 3, 12).

(Z homílie Svätého Otca Františka v Abú Zabí v utorok 5. 2. 2019)

Prázdný hrob

Fatima, Portugalsko, 5. 3. 2016

6.

Spomínam si na rozhovor raz na fare na stretku s pánom kaplánom Dušanom pár dní po návrate z Portugalska o tom, ako sme prežili jarné prázdniny. Skomentoval to slovami: „No kam sa asi Marek vyberie na fatimskú sobotu? Predsa do Fatimy!“ A keďže máme mesiac máj, počas ktorého sa Panna Mária prvýkrát v roku 1917 zjavila vo Fatime, požívam vás preniesť sa do atmosféry tohto miesta prostredníctvom týchto zápisov.

„Je 9:21, autobus akurát vchádza do Fatimy. ... Kúsok od autobusovej stanice vchádzam na námestie medzi pastoračným centrom Pavla VI a bazilikou, vnímam atmosféru, budovy, ľudí. V kaplnke zjavení sa stále niečo deje, o 10:30 bude sv. omša v angličtine, na tú prídem. Dovtedy som turista.

Obišiel som námestie, zastavil sa pod stromom, pri ktorom sa počas čakania na zjavenia modlili malý František, Jacinta a Lucia. Vchádzam do baziliky. Hlavné schodisko rekonštruujú pred budúročným stým výročím zjavení. Vnútro je krásne, biele, vzdušné, nad oltárom je obraz - hore korunovanie Márie a pod tým tá istá Mária, kráľovná, ktorá povzbudzuje najmenších, skláňa sa k biednym.

Pristavím sa pri hroboch detí - Františka napravo a Lucie a Jacinty naľavo. Koldokola je 15 zlátených reliéfov - tajomstiev sv. ruženca. Pred omšou si beriem letáčik Sprievodca pútnika s krátkymi a peknými textami, námetmi na rozjímanie a modlitbu na jednotlivých miestach.

Po sv. omši vstupujem do roly pútnika. Prechádzam opäť popri obrazoch ruženca a modlím sa všetky desiatky od počatia až po korunováciu. Za seba, za blízkych i vzdialených príbuzných... Počas modlitby meditujem nad obrazmi na reliéfoch, často je Mária blízko k synovi. Aj keď ho týrali, mučili, svet ho nepochopil... Aj keď zvíťazil a vystúpil do Neba, i tam je pri ňom. Kráľovná Neba, Matka, ktorá stojí pri Kristovi. Už chápem jej miesto v dejinách spásy.“

„Potom idem na križovú cestu, už sa asi tretíkrát rozpršalo a zasa prestalo. Cesta prechádza cez sady s olivovníkmi a pomaly stúpa. Fotím si jednotlivé zastavenia a popritom

poviem krátku modlitbu z križovej cesty. Na vrchu je krásne súsošie Golgoty a výhľad na baziliku a mestečko Fatima.“ Tu, mimo mesta, si viem lepšie predstaviť tri deti pasúce ovce a pred nimi Pannu Máriu.

„O 13:30 sa vraciam. Idem do mesta, je to tu samý hotel pre pútnikov, kúpim zopár suvenírov a krátko sa zastavím v aule Pastoračného centra. Dočítam Sprievodcu pútnika, ponáhľam sa už, o 15:00 mám miestenu na autobus do rušného Lisabonu.“

Text a foto: Marek Šimurka

Bazilika Panny Márie Ružencovej (hore), pohľad na mesto Fatima (dole)

Milostivý obraz Panny Márie

Prievidza sa môže pýšiť tým, že je už niekoľko storočí pod priamou ochranou tej, ktorá je pre to najpovolanejšia. Miestny Mariánsky kostolík s jeho hlavným oltárom uchováva veľkú vzácnosť. Sochu Panny Márie, ku ktorej sa odpradáva utiekajú generácie Prievidžanov, aby si u nej vyprosovali ochranu pre svoju domovinu. Spomeňme si na toto privilegium vždy, keď toto posvätné miesto navštívime.

Mariánsky kostol v Prievidzi je považovaný za najstarší kostol v meste. Mal byť súčasťou hradu písomne doloženého v roku 1276. Krátko pred rokom 1427 prišli do Prievidze karmelitáni, aby obnovili a rozšírili kláštor situovaný pri kostole. Posledná zmienka o tomto kláštore pochádza z roku 1536.

Mariánska úcta

Karmelitáni sa hlásili k mariánskej úcte, podľa ktorej dostali aj svoje meno. Ich prievidzský kláštor patrilo medzi prvé na území Slovenska.

Prievidzský konvent mal titul Svätého Kríža, čo dokladajú slová originálnej listiny: „*My, pokorní bratia svätého Kríža, ležiaci mimo mestečka Prievidze, rádu bratov slávnej Bohorodičky a vždy Panny Márie z vrchu Karmelu.*“

V roku 1430 priniesol do Prievidze provinciál rehole listinu, v ktorej pápež Martin V. udeľuje odpustky návštevníkom kostola na Mariánskom vršku. Takto sa stáva Mariánsky kostol pútnickým miestom.

Milostivý obraz

Hlavný oltár kostola je v súlade s patrocinom kostola zasväteného Panne Márii. Rok 1721, uvedený vo farskej kronike, je spojený s obnovou sochy neskorogotickkej Madony. Táto je dominantou oltára vyobrazená ako „v dreve stvárnený Milostivý obraz Panny Márie.“

Na bočných stranách ústrednej niky je text obsahujúci verše týkajúce sa sochy Madony, starobylého milostivého obrazu, ktorému sa pripisovalo zázračné

pôsobenie. Slovenský preklad tohto textu znie: „*Táto socha Márie trvá šesťstoštyridsať rokov; iba teraz (v roku 1721) bola obnovená.*“ Podľa tohto textu by mala socha pochádzať z roku 1081. Mikuláš Mišík, známy historik a kňaz sa však jednoznačne vyjadruje o soche Panny ako o neskorogotickom diele z druhej polovice 15. storočia.

Milostivý „obraz“ Panny Márie v grafickej podobe publikuje Aleš Jordánsky v roku 1838. Obsah spomínaného textu sa zhoduje s veršovanou modlitbou, ktorú dal na grafickom obrázku vytvoriť v roku 1813 prievidzský kňaz Jozef Sartoris. Dva varianty medirytín, ktoré vytvoril Jozef Kern z Kremnice, zobrazujú sochu Panny Márie. Okrem nej je tu zachytený dobový pohľad na Prievidzu a tiež dva prvé verše modlitby k Panne Márii s prosbou o ochranu Prievidze. Obidva varianty sú zachované vo farskej kronike.

Modlitbu prvýkrát preložil Ján Hollý. Novší preklad od Milana Krausa z roku 2004 znie takto:

„*Zhliadni na svojich, Panna, ctiteľov z výšin, stále Prievidzu chráň, spolu aj s Tvojím Synom. Tento v dreve stvárnený už storočia jestvuje obraz, a predsa však iba raz zatiaľ bol obnovený. Zvláštne, že aj po rokoch, ktoré už sa minuli, kazy na výtvore tom, ani len nie je badať. Prievidzský farár dal vyryť do mede obraz, aby rozhojnil k Tebe, Mária Panna, úctu.*“

Spracoval: Pavol Schmidt

Medirytina Panny Márie od Jozefa Kerna z Kremnice

Socha Panny Márie z oltára Mariánskeho kostola. Zdroj: Lukáš Grešner

Zdroje:

MATÁKOVÁ, Barbora. Pamiatky. In Monografia mesta Prievidza, Štúdio Harmony, s. r. o. Banská Bystrica, 2013, s. 212, 216-217.

MATÁKOVÁ, Barbora. Znovuzrodenie modlitby k Panne Márii. In Prievidzský občasník, 2005, s. 2-4.

Historia Parochiae. Archív Rímskokatolíckej cirkvi Farnosť Prievidza-mesto, s. 15.

Od ľudí ho nevzdialila ani vysoká funkcia

Svätý Ján Scalabrini

Bol veľmi nadaný. Hneď po vysvätení za kňaza ho vymenovali za profesora a neskôr za rektora seminára. Sv. Ján Scalabrini však väčšmi ako po funkciách túžil po živote medzi ľuďmi. A tak požiadal o preloženie do normálnej pastorácie.

Ján Krstiteľ Scalabrini sa narodil 8. júla 1839 vo Fino Mornasco v Taliansku ako tretí z ôsmich detí v chudobnej rodine. Hoci Scalabriovcom vždy chýbali peniaze, nikdy im nechýbala radosť zo života. Malý Ján vyrastal v prostredí plnom viery a lásky.

Obetavý kňaz

V škole patril Ján k najlepším študentom, začal preto študovať na lýceu v Come. Zaujímal sa najmä o prírodné vedy a cudzie jazyky. Po rozhodnutí stať sa kňazom vyštudoval tiež filozofiu a teológiu a v roku 1863 bol vysvätený za kňaza.

Po tom, čo sa vzdal funkcie rektora seminára, sa stal farárom vo farnosti sv. Bartolomeja v Come. Bol veľmi obetavým kňazom. Počas epidémie cholery v roku 1867 sa neúnavne snažil zmierniť utrpenie obetí. Vo farnosti tiež otvoril materskú školu.

V roku 1872 predniesol sériu jedenástich príhovorov k Prvému vatikánskemu koncilu, ktoré sa v tlačenej podobe dostali až do Ríma a prispeli k vymenovaniu Jána Scalabrinoho za biskupa Piacenzy. Stal sa ním v roku 1876.

Horlivý biskup

Biskupská funkcia Jána nevzdialila od ľudí, ba práve naopak. Celou silou sa vrhol do obsiahlej pastoračnej a spoločenskej činnosti. Postupne navštívil všetkých 365 farností svojej diecézy, pričom do polovice z nich musel ísť pešo alebo na mulici, pretože sa nachádzali v horách. To však nebránilo jeho túžbe byť s ľuďmi a osobne si pozrieť podmienky v každej farnosti.

Napísal pastiersky list kňazom, v ktorom im pripomenul potrebu duchovných cvičení a nutnosti prehodnotiť svoj život. Založil prvý taliansky katechetický časopis s názvom Katolícky katechéta a začal tiež pripravovať kurzy gregoriánskeho chorálu.

Zorganizoval tri diecézne synody týkajúce sa Eucharistie. Zdôrazňoval počas nich časté pristupovanie k svätému prijímaniu a adoráciu. Napriek odporu vlády a svetскеj verejnosti obnovil procesiu Božieho Tela. Zreorganizoval semináre a upravil ich učebné osnovy. Organizoval zbierky na pomoc poľnohospodárom postihnutým zosuvom pôdy, obetiam záplav či zemetrasení.

Slová i skutky

Biskup Scalabrini bol výborným rečníkom. Vo svojich kázňach povzbudzoval veriacich k láske k Cirkvi a k pápežovi, k nevyhnutnosti brániť pravdu a konať skutky milosrdenstva. Osobne často navštevoval chorých, väzňov či chudobných a konsekroval približne dvesto nových kostolov. Aby zachránil ľudí pred hladomorom, dvakrát predal svoje kone používané na pastoračné vizitácie a neskôr tiež

pektorálny kríž a zlatý kalich, ktorý mu daroval pápež Pius IX.

Založil Inštitút hluchonemých na pomoc sluchovo a rečovo postihnutým ľuďom a nariadil, aby sa vo všetkých farnostiach diecézy vyučoval katechizmus. Začal tiež vydávať diecézne noviny. Osobitne mu záležalo na osude migrantov. Na ich ochranu inicioval vznik Združenia sv. Rafaela a na tému migrácie aj často prednášal.

Založil tiež novú rehoľnú kongregáciu - Misionárov sv. Karola Boromejského -, ktorá migrantom pomáhala. Prví z týchto misionárov odišli do USA a starali sa tam o siroty a chorých talianskych prisťahovalcov. Neskôr vznikla i jej ženská vetva - Misionárky sv. Karola Boromejského. Sestry začali pracovať medzi talianskymi migrantmi v Brazílii. Obe tieto miesta biskup Scalabrini osobne navštívil. Členovia týchto reholí dnes pôsobia v tridsiatich krajinách sveta.

Stále tvorivý

Po vydaní encykliky *Rerum novarum*, prelomového sociálneho dokumentu, ktorý napísal pápež Lev XIII., napísal biskup Scalabrini knihu *Socializmus a pôsobenie duchovenstva*. Verejne sa ňou prihlásil k pápežovým myšlienkam. Bol stále plný nových nápadov a iniciatív, nad ktorými však pred tým, ako ich uviedol do praxe,

dlho premýšľal pred svätostánkom či s ružencom v ruke.

Pápež sa ho v roku 1901 rozhodol povýšiť na kardinála, čo však odmietol. Zdôvodnil to svojím vysokým vekom. Koncom roka 1904 sa mu zhoršil zdravotný stav. Tušil, že svoje najnovšie nápady už nebude mať šancu dotiahnuť do konca. Zomrel na sviatok Nanebovstúpenia Pána, 1. júna 1905, obklopený svojimi najbližšími spolupracovníkmi. Jeho posledné slová zneli: „Pane, som pripravený, poďme!“

Pápež Ján Pavol II. blahorečil Jána Krstiteľa Scalabriniho v roku 1997. Za svätého ho vyhlásil pápež František v roku 2022. Na stránke Vatican News bolo pri tejto príležitosti napísané: „Pastoračná horlivosť biskupa Piacenzy, skutočného muža viery, bola prejavom lásky, ktorá ho viedla k rozpoznaniu dôležitosti a komplexnosti fenoménu migrácie v moderných spoločnostiach. Jeho učenie dodnes inšpiruje katolíkov k angažovanosti v prospech migrantov a utečencov, k budovaniu univerzálneho bratstva.“

Pripravila: Petra Humajová

Životopisné údaje: Ž. Podlejski: Sol' zeme a svetlo sveta 4; www.en.wikipedia.org; www.vaticannews.va (aj foto)

70

Bartolomej budeme ponúkať za 70 centov

Náš farský časopis tvoríme ako spoločné dielo na slávu Pána Boha ako dobrovoľníci. Investujeme do neho náš voľný čas, fyzické i psychické sily, bez nároku na odmenu. Tešíme sa tomu, že sa nám s Božím požehnaním stále darí tvoriť farský mesačník na 36 stranách s plnofarebnou obálkou.

Sú však aj veci, ktoré priamo neovplyvníme, a jednou z nich sú výrobné náklady na tlač. Tie sa z rôznych dôvodov zvýšili. Preto oznamujeme aj mierne zvýšenie ceny výtlačku časopisu. Od mája 2024 budeme Bartolomej, časopis prievidskej farnosti, ponúkať za cenu 0,70 €.

Alojz Vlčko

Ahojte, kamaráti!

Viete, čo je spolupatričnosť? SPOLU – PATRIČNOSŤ

Vedomie, že spolu k sebe patríme. Ako napríklad že patríme do rodiny, že patríme do triedy, do skupiny na krúžku alebo do kresťanského spoločenstva, Cirkvi. Spolu vytvárame skupiny, kde sa cítime dobre, podporujeme sa, sme prijatí a milovaní.

Pán Ježiš nás nazýva svojimi priateľmi a miluje nás, ako Jeho miluje Otec. Vo Svätom písme nám vraví: „Ostaňte v mojej láske!“ Chce byť neustále s nami ako uprostred bratov, preto nám zosiela Ducha Svätého. Túži patriť do nášho života, lebo vie, že spolu s ním nám bude na svete ľahšie. Spolu patríme do jeho cirkvi, do jeho srdca a to nás spája ako bratov a sestry.

No a k bratovi a sestre by sme sa predsa vždy mali správať pekne! Preto si vyprosujeme od Ducha Svätého na orodovanie Panny Márie LÁSKU! Pretože aj Pán Ježiš nám kázal, aby sme sa milovali navzájom. (Jn 15,17)

Pane Ježišu, ďakujem ti, že môžem patriť do spoločenstva tvojej lásky...

- 1.5. Sviatok sv. Jozefa robotníka
- 12.5. Deň matiek
- 13.5. Panna Mária Fatimská
- 19.5. Zoslanie Ducha Svätého
- 23.5. Sviatok nášho Pána Ježiša Krista, Najvyššieho a Večného Kňaza
- 26.5. Najsvätejšia Trojica
- 30.5. Najsvätejšie Kristovo Telo a Krv

Rubriku
pre deti
pripravila
Eva
Trepáčová

OSEMSMEROVKA

Po vyškrtaní všetkých použitých slov vám zostane 17 písmen, ktoré tvoria doplnenie výroku pátra Chada Rippergera: „Čím ste (v tajničke), tým menej na vás budú démoni útočiť. Je to ako aj pri ľudskom útoku. Keď chce niekto zaútočiť na druhého, nepôjde útočiť na niekoho, kto má disciplínu, každý deň cvičí, trénuje a je silný.“

M	O	T	Y	K	A	L	E	R	G	I	A	K	Č	A	S	O	K	P	D
A	S	A	R	E	T	A	I	A	S	U	C	K	E	E	T	P	Ú	Š	Ť
S	N	T	I	Á	E	N	L	D	C	T	Ľ	N	R	T	R	P	L	U	H
K	O	A	R	P	V	O	V	O	C	I	E	Ô	V	E	A	E	T	L	P
O	V	B	O	O	Š	A	H	S	L	A	D	T	Č	V	K	E	Š	U	A
R	A	J	R	E	M	L	R	Ť	A	T	S	A	A	K	A	I	N	Ň	V
O	R	E	Á	T	O	P	O	Ľ	S	S	T	O	H	N	A	K	Ó	N	A
C	Ý	S	T	O	K	R	T	K	O	U	T	V	C	A	U	A	K	N	Ľ
E	Ľ	Á	Y	L	O	N	K	E	L	P	K	R	E	H	J	S	L	O	H
L	L	A	L	O	I	D	A	L	G	A	Š	T	A	N	A	K	A	I	I
K	S	E	D	M	O	K	R	Á	S	K	A	K	N	I	R	U	B	A	Ž
G	I	N	K	G	O	Š	T	Ú	Ž	O	B	N	Í	K	Í	R	O	B	Z

Použité slová:

ALERGIA, ASTRA, BALKÓN, ČEREŠŇA, ČERV, GALOŠE, GAŠTAN, GINKGO, GLADIOLA, GLOSA, GULÔČKA, HADICA, HROT, KAPUSTA, KEŠU, KILT, KLÁT, KNÔT, KOSAČKA, KRTKO, KVET, KUS, LANO, LEKNO, MOTYKA, OBAL, OSNOVA, OVOCIE, PLTE, PLUH, PÚPAVA, PÚŠŤ, RADOSŤ, RORÁTY, RUKSAK, RÝĽ, SEDMOKRÁSKA, SEJBA, SKOROCEL, SLAD, SLOH, SOCHA, STAŤ, STOH, STRAKA, STROM, TERASA, TETANUS, TOPOL', TRAKTOR, TRÁVA, TÚŽOBNÍK, VETA, ZBOR, ŽABURINKA, ŽIHLAVA, ŽILA

Tajnička krížovky z minulého čísla znie: „pokladali za nemožné“.

Pripravila Mária Suríková

Farská kronika od 1. apríla do 28. apríla 2024

Do farského spoločenstva sme sviatosťou krstu prijali:

Nataša Hrušecká
Zoja Pišová
Dorota Pišová
Maxim Alex Adamčík
Jozef Kulaviak
Sofia Krajčíková
Sabina Krajčíková
Simona Krajčíková
Elizabeth Krähenbilová
Sebastián Gážik
Dominika Kudryová
Karolína Kudryová
Natália Kluková
Oliver Mihál
Sofia Uríková
Erik Ondrejko
Leona Radovska
Samuel Kotlár

Manželstvo uzavreli:

Miroslav Florovič - Lenka Petrášová
Gabriel Markovič - Andrea Janíková

S kresťanskou nádejou na stretnutie vo večnosti sme sa rozlúčili so zosnulými:

Štefánia Pažická, 78 r.
František Palán, 78 r.
Mária Brodeková, 93 r.
Mária Lomnická, 77 r.
Irena Šimurková, 90 r.
Anna Moravčíková, 86 r.
Marek Sluka, 80 r.
Viera Kellnerová, 68 r.
Margita Kapolková, 87 r.
Hana Bevelaguová, 84 r.
Jozef Múčka, 38 r.
Mária Zásterová, 75 r.
Emília Balážová, 49 r.

BARTOLOMEJ

ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI

Vychádza s cirkevným schválením BÚ
v Banskej Bystrici č. 1127/98
Evidenčné číslo periodickej tlače:
EV 5759/19

Názov: Bartolomej
Periodicita: mesačná
Vydavateľ: Rímskokatolícka cirkev,
Farnosť Prievidza-mesto, Mariánska 4,
971 01 Prievidza, IČO: 31938671
Cena výtlačku: 0,70 €
ISSN: 2644-4658

Zodpovedný redaktor: Alojz Vlčko
tel.: 0902 202 898

e-mail: alozj.vlcko@gmail.com
Vedúca vydania: Petra Humajová
Grafika: Beáta Voskárová

Redaktori:
Jozef Repko, Pavol Škovránek,
Jozef Durkot, Peter Valachovič,
Elena Cagáňová, Anna Gálová, Štefan
Kollár, Mária Melicherčíková, Mário
Orság, Mária Pytlová, Eva Trepáčová,
Miroslav Turanský

Kontakt:
tel.: 046/542 28 01, web: www.farapd.sk
e-mail: bartolomej@farapd.sk
adresa: Redakcia Bartolomej
Mariánska 4, 971 01 Prievidza

Foto:
str. 1, 36 - Mária Melicherčíková
str. 2 - Pavol Škovránek
str. 19 - Mária Melicherčíková, Rado-
van Bezák
str. 35 - Štefan Kollár

Tlač: Patria I., spol. s r. o.
Upozornenie:
Redakcia si vyhradzuje právo výberu
a úpravy príspevkov. Rukopisy nevraciam.

Necpalské hody - 21. apríla 2024

Sviatok sv. Juraja, patróna skautov, piaristický kostol v Prievidzi - 24. apríla 2024

